

כי האדם עץ השדה

עבודת הנפש לחודש שבט.

שבט אשר

אות: צדיק

צדוק שם ה' המאיר בחודש זה: הפר ישרנו והיה הוא.

(2) ספר דברים פרק כ

(י"ט) כי תצור אל עיר גוים רבים להקדם עליה להקדיש לא השחית את עמך להקם עליה גרם כי טעם האכל הארץ לא תהיה כי האדם עץ השדה לבא ספקיך בעצור.

(43) ספר שם משמואל - פרשת קדושים - שנת תרע"ו

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, ובמדור (פ' כ"ה) ר"י ב"ר סימן פתח אחרי ה' אלקיכם תלכו וכו' אלא שתחלת כרייתו של עולם לא נתעסק המב"ה אלא במטע תחילה הג"ד וישע ה' אלקים בן בעדן מקדם, אף אתם נשתכנסו לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחילה, וכבר אמרנו שרמזי יש בדבר, ונראה עוד לומר דהנה ענין נסיעות שטטען יחזר בארץ ובאמצעות היחזר פתח מוציאה הארץ הפרי שהוא סמון בארץ בכה ולא בפועל, וזולת היחזר ה' כה הפרי עליה כהנה ולא ראה אור, כן הונבא י' האדם, כי האדם עץ השדה וסמון באדם כחות נפלאים, אך הם בכה ולא בפועל, כדמיון כה הפרי בארץ, שאין בארץ לא טעם ולא ריח, כן הם כחות האדם שטכונים בקרבו, אך באמצעות התורה, שהוא כמו נסיעה באדם, כמו שאנו אומרים וחי עולם טעם בתוכנו, מוציא כחותיו לפועל, וזולת התורה אפ"ל יתנוע כל היום לקבוע בעצמו מדות טובות ויתעורר עצמו באהבה ויראה אינו כלום, ופשו שרמזו שיתעסקו במטע תחילה, היינו עסק התורה, ואח"כ יוציא מידות הם מדות טובות ואהבה ויראה.

(3) ספר שם משמואל - פרשת בשלה - חמשה עשר בשבט

חמשה עשר בשבט

יש להתבונן בענין יום ט"ו שבט שאין אומרים בו תענו, הלא מה שהיא ר"ה לאילן הוא זכר טבעי שיצא רוב נטרי השנה ועלול השרף באילנות ונמצאו הפירות חניטין מעתה, ומה ענין שלא אמר בו תענו, אחר שאין בו קדישה ולא נפוח ולא נעשה בו גם ולא ענין מעניני ישראל, והרי חמשה עשר באב אמרו ר"י בש"ס (שילוח תענית) איזה העמים שהיו בו עבדים נזכרים לישראל, אבל ט"ו בשבט מה רבואה גדול ונראה דהנה כחוב (ישע"ל ל"ה) כי כאשר ידו הגשם והשילוח בו השמים ישמר לא ישוב כי אם תרזה את הארץ והולידה ודעמיתה וכו' כן ידו זכר אשר יצא מפי וכו', הנה המשיח תבוא זכר ה' לנשמים המפמזיות, ויראה דענין האילן הוא המתכר את הפרי לארץ, והוא מפרע בין הארץ לשר, ויש בו כה המתכר, ויראה שרמזי יש מניסטריו שיל אילן גימטריא צ"א כמספר שני השמות הר' האל, אשר שמים ארץ מלחמים אילוף, והוא זכור שמים ארץ וכן מהותו של האילן בעשמיית נלמד על החניטתו וע"כ נמשל בו האדם כדכרוב (דברים לו) כי האדם עץ השדה, כי צורת האדם הוא יחבר העליונים והתחתונים כאשר יש בו נשמה מהעליונים וטף נשמה הנשמה מהתחתונים, אמרו ר"י (משה ט"ו) כשעם נעלה צדיקה מנצי עולם הניחו לו לעשות פירות מאן פירות נפשות, כי הנפשות הן כהתחיות פרי הגזל באילן עירש נפשו כה החניטת המדון ימלא את האדם, כיצד פירות הארץ"ל נפשות (דברים ה') כי לא על הדמם לבדו יחל האדם כי על כל טעם פ' ה' יחל האדם, היינו מוצא פ' ה' שיש בלחם, ונוף הפרי הוא טעם לחיבתו שבו, כן הנפשות הן ר"ה אברים וסילבא ומה הנפשות הוא נשמה לחיבתו עכשיות, ואדם הוריש את המצוה כאשר יש בו כה המתכר עליונים ותחתונים, על"כ נמצא כה במעשה הנפשות שהיה עירש זכור יחייב עליונים ותחתונים, מעשה המצוה מהתחתונים והרצותו שבו מהעליונים, ומה לאילן עירש בו כה המתכר יוציא פרי עירש בו זכור כנ"ל, ואף שנמצא פרי הארץ שיש בהם לחיבתו ומצא פ' ה' יח"ל אינו נעשה על"כ אנופני, יתנו טעמא גם מתיקנות הארץ סיום המידות שיל השלים המתכר עליונים ותחתונים במפדירט אף בל' אנופנות האדם אלא עוקמיקתה עכשיות הוא באמצעות האדם.